



In memoriam

Victor Tudor Popa

Victor Tudor Popa a slujit timp de treizeci și cinci de stagii Teatrul Național din Cluj-Napoca.

A fost un exemplu de devoțiune, de statornicie, de profund respect și responsabilă afecțiune față de destinul și evoluția primei scene a Transilvaniei. A acționat ca un factor de echilibru, atât de necesar dezvoltării armonioase a unei astfel de instituții de artă, cu o istorie destul de bogată. Se poate afirma astăzi că montările lui Victor Tudor Popa au asigurat o continuitate în evoluția artei clujene, marcând depășirea realismului ilustrativ și tinzând spre un realism care nu exclude metafora sau simbolul, elementele de teatralitate (brechtiane, de exemplu), accentul fiind pus pe adevărul psihologic al personajului. Din punctul de vedere al concepției despre arta regiei, Victor Tudor Popa înseamnă tot un principiu al tranziției și echilibrului. Adversar declarat al modernismelor fortuite și gratuite, Victor Tudor Popa nu era împotriva noului, dar preconiza o inserție graduală, treptată a acestuia în canavaua tradiției.

Acest echilibru, semn al unei maturități de gândire, al unei experiențe de necontestat, se deslușea ușor și în felul de a fi, de a lucra al lui Victor Tudor Popa. Regizorul evita cu bună-știință excesele. Avea acea calitate a inteligenței, destul de rară în profesia sa, de a renunța la etalarea propriei personalități, la propriul orgoliu în favoarea contopirii organice a constituentelor reprezentației. Îi plăcea lucrul bine gândit, bine făcut, era cu adevărat, așa cum obișnuia singur să se numească, un constructor de spectacole, un profesionist al scenei.

Acestei griji și stăruințe publicul i-a răspuns cu afecțiunea sa, și poate aici se află una dintre șansele regizorului Victor Tudor Popa de a supraviețui în amintirea spectatorilor. L-a preocupat, de asemenea, constant evoluția actorilor Naționalului clujean, de la „stilpii teatrului” până la cei mai tineri. Pentru majoritatea, Victor Tudor Popa a avut un rol potrivit sau unul diferit de ceea ce făcuseră până atunci, exprimând exigențe stimulatoare ale talentului sau eliberatoare de rutină. Totul se petrecea într-o atmosferă de muncă fraternă, în care autoritatea regizorului era recunoscută, iar nu impusă.

Importanța atribuită textului l-a condus la reprezentarea unui repertoriu de calitate (cităm câteva titluri din bogatul său palmares: Îmblânzirea scorpiei și Doi tineri din Verona de Shakespeare, Fizicienii de Fr. Dürrenmatt, Generalul și nebunul de A. Vagenstein, Mașina de scris de Jean Cocteau, Capul de rățoi de G. Ciprian, Ultima oră de M. Sebastian, Titanic-vals și ...Escu de T. Mușatescu). Adevărata sa pasiune a fost dramaturgia contemporană românească. Majoritatea autorilor noștri marcanți s-au bucurat de atenția regizorului Victor Tudor Popa, în montări de distincție valorică, însă argumentul cel mai peremptoriu al acestei pasiuni a fost atenția acordată tinerilor autori, Apariția unor noi dramaturgi a găsit mereu la V. T. Popa generozitate și pricepere, nume ca Mircea Radu Iacoban, Constantin Cubleşan, Andi Andrieș, Vasile Rebreanu, Mircea Zăciu, Viorel Căcoveanu, T. Boșca datorându-i șansa debutului.

Era moldovean de origine; s-a născut la 25 septembrie 1928, în Cimișlia, județul Tighina, dintr-o familie de intelectuali care l-a dat și pe ilustrul Victor Ion Popa. A ocupat multiple funcții, printre care aceea de director al teatrelor din Turda și, respectiv, Arad; a colaborat cu numeroase scene din țară, inclusiv cu Teatrul Maghiar de Stat din Cluj-Napoca. Dar în istoria teatrului românesc rămâne ca regizor al Naționalului clujean.

Justin CEUCA